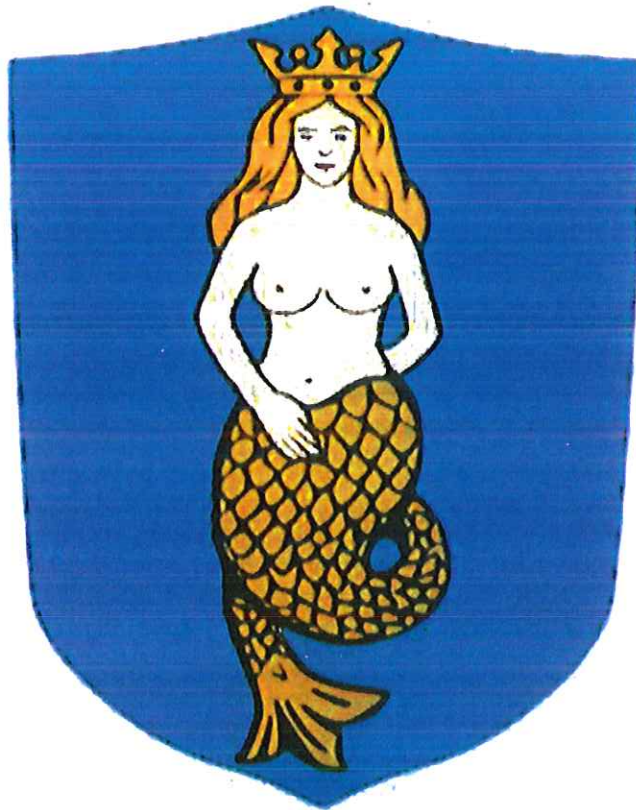

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY BIAŁOBRZEGI NA LATA 2016 – 2019

RADA MIASTA I GMINY
26-800 BIAŁOBRZEGI

Wpłynęło dn. 28.10.2020r. za.....
nr..... podpis. A. Gylis

1. Wstęp

Gmina Białobrzegi posiada „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2016 -2019”(zwany Programem). Program ten został przyjęty przez Radę Gminy Białobrzegi uchwałą nr XIX/159/2016 z dnia 25 maja 2016 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 18 lipca 2016 r. pod pozycją 6837. Program ma na celu ochronę materialnego dziedzictwa kulturowego oraz opiekę nad zabytkami w mieście i gminie Białobrzegi. Program jest skierowany przede wszystkim do społeczności lokalnej dzięki akceptacji i współpracy, której realizacja programowych celów będzie mogła mieć szanse powodzenia i w konsekwencji ma jej przynieść wymierne korzyści. W Programie zostały określone priorytety i kierunki działań zarówno samorządu gminnego, jak i mieszkańców miasta i gminy Białobrzegi właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych.

Niniejsze sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Białobrzegi na lata 2018 -2019 stanowi wypełnienie prawnego zobowiązania Burmistrza, wynikającego z art. 87 ust.5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2016-2019.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz.U. 2020 r., poz. 282 z późn. zm.)

Zgodnie z wymogami art.87 ust.5 ustawy Burmistrz zobowiązany jest do sporządzania co dwa lata sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania go Radzie Miasta i Gminy Białobrzegi. Sprawozdanie ma na celu analizę efektywności i określenie zasadności kierunków działań przyjętych w programach w wyniku zmieniających się uwarunkowań prawnych, finansowych i społecznych.

3. Realizacja celów i założeń Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2016-2019

Opieka nad zabytkami stanowi jeden z obszarów działania dla władz lokalnych. W okresie sprawozdawczym, za pomocą dostępnych i możliwych instrumentów prawnych, finansowych i społecznych były podejmowane działania, które miały na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Białobrzegi.

Podstawowe cele programu opieki nad zabytkami zostały określone w art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami. Zgodnie z tym przepisem program ma na celu, w szczególności:

1. włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
2. uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
3. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
4. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
5. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

6. określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;

7. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami, a także zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego historią i zabytkami gminy, uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Przy realizacji celów i założeń Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2016-2019 uwzględniono:

1. Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2015 - 2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Białobrzegi, obejmujący obszar miasta Białobrzegi w granicach administracyjnych.
3. Strategię Rozwoju Powiatu Białobrzieskiego na lata 2008-2018.
4. Programy operacyjne na lata 2014-2020 Komisji Europejskiej przyjęte w dniu 12 lutego 2015 r.

1. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2019-2022. Rozwój Gminy ma postępować w sposób zrównoważony w harmonii między środowiskiem przyrodniczym, gospodarczym i społecznym, co umożliwi przekształcenie gminy, które ma być miejscem wyróżniającym się w regionie Mazowsza. Miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, pracy i wypoczynku oraz ośrodkiem o silnych tradycjach lokalnych. Program Ochrony Środowiska przedstawia uwarunkowania, społeczne, gospodarcze, kulturowe, turystyczne i historyczne. Celem programu jest Gmina o harmonijnym krajobrazie i czystym środowisku, promieniująca lokalną tradycją, folklorem, kulturą i otwarciem na problemy osób potrzebujących pomocy, przyjazna dla turystów i atrakcyjna dla inwestorów, znaczący ośrodek produkcji i promocji żywności ekologicznej, bezpieczne i wygodne miejsce zamieszkania, pracy i wypoczynku.

2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Białobrzegi został przyjęty Uchwałą Nr XV/81/2004 Rady Miasta i Gminy Białobrzegi w dniu 2 marca 2004 r. W planie wyznaczono granice terenów prawnie chronionych: strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej, strefę ingerencji konserwatorskiej oraz strefę ochrony krajobrazu kulturowego, Obszar Krajobrazu Chronionego „Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki”. Wymienione są obiekty podlegające ochronie konserwatorskiej, wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków z rozróżnieniem na ich charakterystyczne cechy. Podaje się zasady kształtowania nowej zabudowy oraz postępowania wobec obiektów i terenów zabytkowych, z uwzględnieniem stanowisk archeologicznych.

3. Strategia Rozwoju Powiatu Białobrzieskiego na lata 2008-2018 określająca nadrzędny cel, że Powiat Białobrzieski jest regionem o cennych walorach krajobrazu nadpilickiego, doskonałym miejscem na wypoczynek i rekreację o rozwiniętej infrastrukturze ekonomicznej i społecznej, gwarantujący swoim mieszkańcom wysoką jakość życia.

4. Komisja Europejska w dniu 12 lutego 2015 r. przyjęła programy operacyjne na lata 2014-2020 dla dziewięciu polskich województw, w tym dla województwa mazowieckiego. W dokumencie tym zwrócono uwagę na ważne miejsce jakie zajmuje województwo mazowieckie w Polsce ze względu na posiadane bogactwa kulturowe. Na obszarze województwa znajduje się wiele unikalnych zabytków, a także nowoczesnych instytucji kultury. W regionie znajduje się 6487 obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, wśród nich 120 układów urbanistycznych, 4719 dzieł architektury i budownictwa, 55 dzieł budownictwa obronnego, 261 obiektów techniki, 351 cmentarzy, 692 parki, 252 ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, około 150 miejsc upamiętniających wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Wskazuje się przy tym niewymiernie małe zainteresowanie

Mazowszem z perspektywy turystów.

W uwarunkowaniach turystycznych stwierdzono, że Miasto i Gmina Białobrzegi pod względem atrakcyjności turystycznej jest bez wątpienia terenem mającym potencjalne możliwości dobrego rozwoju. Składa się na to przede wszystkim zróżnicowane i niezmiennione środowisko przyrodnicze, w którym najistotniejszą rolę odgrywają, rzeka Pilica i cała jej dolina, rozległe lasy Puszczy Stromieckiej. Elementem przyciągającym turystów są zabytki architektury oraz ciekawa historia wielu miejsc rozsianych na terenie Miasta i Gminy. Dodatkowym atutem jest uznanie Gminy Białobrzegi za „Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki”.

Krajobraz Gminy Białobrzegi jest mieszany; wiejski z ośrodkiem małomiasteczkowym w Białobrzegach, rolniczo - leśny z doliną Pilicy. Zachowało się wiele elementów autentycznych i zabytkowych. Kilka zjawisk negatywnych zaistniałych w przeciągu XX wieku (I i II Wojna Światowa - zniszczenia wojenne, okres powojenny - brak właściwej opieki nad zabytkami, okres transformacji ustrojowej po 1989 roku - zanikanie dawnej zabudowy wiejskiej, realizowanie inwestycji niezgodnie ze standardami konserwatorskimi i przestrzennymi) miało niewątpliwie negatywny wpływ na obecny stan dziedzictwa kulturowego w gminie Białobrzegi. Natomiast oddziaływania pozytywne to: brak ciężkiego przemysłu oraz nie zmieniający się charakter gminy, w której obszary przyrodnicze odgrywają bardzo ważną rolę.

Działania władz mające na celu nie tylko poprawę warunków życia społeczeństwa ale także ochronę, promocję zabytków i walorów turystycznych postępują w następujących kierunkach:

- wytyczenie pieszych, konnych, rowerowych, szlaków turystycznych i szlaków nordic walking (z możliwością wypożyczenia rowerów z wyznaczonymi miejscami biwakowania, palenia ognisk),
- zwiększenie liczby i zagospodarowanie naturalnych kąpielisk na Pilicy, (współpraca z Powiatowym Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym),
- zorganizowanie stancji wodnej z możliwością wypożyczenia sprzętu pływającego,
- zorganizowanie punktu informacji turystycznej,
- promocja agroturystyki w gospodarstwach wiejskich z wszelką pomocą w tym zakresie,
- promocja atrakcyjnych obiektów turystycznych dla Miasta i Gminy (imprezy i uroczystości kulturalne, uroczystości państwowe, szkolne składanie kwiatów przy pomniku usytuowanym przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej przy ulicy Rzemieślniczej z tablicą upamiętniającą pomordowanych nauczycieli z terenu gminy Białobrzegi w latach 1939-1945. Uroczystości i składanie kwiatów przy pomniku na terenie placu kościelnego przy ul. Krakowskiej, poświęconego żołnierzom Armii Krajowej zamordowanym w czasie II wojny światowej),
- inwestowanie w obiekty towarzyszące (basen, hala sportowa, korty tenisowe, rozbudowa stadionu miejskiego itp.),
- dbanie o czystość, estetykę krajobrazu i miejscowości Miasta i Gminy.

W krajobrazie kulturowym Gminy Białobrzegi występuje duża różnorodność typów zabytków: zabytki o charakterze sakralnym (kościół, kaplice, cmentarze oraz obiekty małej architektury: kapliczki, krzyże i figury przydrożne); pozostałości dawnej zabudowy drewnianej, wiejskiej; obiekty budownictwa małomiasteczkowego. Ważną rolę w krajobrazie pełnią też zabytki rezydencjonalne (dwory, zabudowania folwarczne, parki). Zachowały się zabytki techniki: młyn w Białobrzegach - Borkach, pałac w Sucheju, most w Białobrzegach). Najwięcej zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków znajduje się w Białobrzegach. Ważnymi miejscowościami ze względu na występowanie zabytków są również:

Jasionna, Szczyty, Stawiszyn.

Miasto i Gmina Białobrzegi posiada cenne zabytki. Zdecydowana większość obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków nie stanowi własności Miasta i Gminy Białobrzegi, dlatego niestety gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Cały czas w ramach posiadanych środków finansowych podejmowane są natomiast działania mające na celu promocję naszego miasta i gminy a także znajdujących się tu zabytków i walorów turystycznych. Ważne jest więc kontynuowanie działań z poprzednich lat tj. powiązanie dziedzictwa kulturowego z nowoczesną turystyką, tworzenie szlaków turystycznych w oparciu o zrewitalizowane zabytki, tworzenie baz informacji internetowej, centrów informacji turystycznej, modernizowanie infrastruktury, poszerzanie oferty kulturowej promującej nie tylko zabytki ujęte w Rejestrze Zabytków ale także zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków dla Miasta i Gminy Białobrzegi .

Sztandarowym zabytkiem w gminie Białobrzegi jest zespół pałacowo - parkowy w Suchej, odrestaurowany pod nadzorem wojewódzkiego konserwatora zabytków. Szczególnie cenny jest tzw. „stary pałac” w stylu renesansu francuskiego z XIX wieku oraz park o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Natomiast nowy pałac posiada oryginalną architekturę łączącą cechy modernizmu i klasycyzmu.

„Stary pałac” w stylu neorenesansu francuskiego. (53/A/80 z dnia 07.05.1980 r.).

„Nowy pałac” Wzniesiony został w latach 1932-34 dla Zofii i Zygmunta Glinków według projektu Wilhelma Henneberga. (53/A/80 z dnia 07.05.1980 r.).

W Jasionnie znajduje się cenny zabytek architektury drewnianej: kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP, pochodzący z XVII wieku. W skład zespołu kościelnego wchodzi poza tym: cmentarz przykościelny, na którym zlokalizowanych jest kilka kamiennych nagrobków z XIX wieku, drewniana dzwonnica, kapliczka kubaturowa również XIX-wieczne oraz budynki gospodarcze. Zabytkowy cmentarz parafialny jest usytuowany naprzeciwko kościoła. Całość posiada znaczne wartości zabytkowe.

Kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP w Jasionie, 1 połowa XVII wieku (wraz z dzwonnica z XIX wieku, 486/A/57 z dn. 23.03.1957 r., 91/A/66 z dn. 21.02.1966 r.)

Dzwonnica została wzniesiona w XIX wieku. (74/A/81 z dn. 09.03.1981 r.)

Cmentarz rzymsko katolicki w Jasionnie, 1 poł. XIX wieku (470/A/91 z dn.05.11.1991 r.)

Zachowało się kilkanaście zabytkowych nagrobków z końca XIX wieku i początku XX wieku. Najstarszym istniejącym zabytkiem jest nagrobek Urszuli Proszkowskiej z 1868 roku. Znajdują się tutaj mogiły żołnierzy kampanii wrześniowej i groby członków Armii Krajowej.

Młyn wodny drewniany w Białobrzegach-Borkach

Młyn wpisany jest do Gminnej Ewidencji Zabytków dla Miasta i Gminy w Białobrzegach w którym zboże mielono już w XVII w. Obecny młyn – wybudowany na początku XIX w. został unowocześniony w poł. XX w., kiedy to kamienie młyńskie zastąpiono mielnikiem walcowym. Moc prężalowa wynosi ok. 5,5 tony na dobę, dodatkowym źródłem energii jest turbina wodna.

Kościół parafialny w Białobrzegach.

Kościół jest zabytkiem wpisanym do Gminnej Ewidencji Zabytków dla Miasta i Gminy w Białobrzegach, który był budowany w dwóch etapach według projektu architekta Stefana Szyllera z Warszawy. Najpierw prace prowadzono w latach 1932-39 staraniem ks. Stanisława Jakóbowskiego. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał 7 kwietnia 1935 roku biskup Paweł Kubicki.

Cmentarz rzymsko-katolicki w Białobrzegach, 1 połowa XIX wieku (475/A/91z dn. 05.11.1991 r.)

Cmentarz rzymsko-katolicki w Białobrzegach o powierzchni 1,2 ha zlokalizowany przy ul. Krakowskiej, na południowy - wschód od kościoła.

Most na rzece Pilicy, lata 30-te XX wieku

Najdłuższy most żelbetonowy w przedwojennej Polsce ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków zaprojektowany pod kierunkiem inż. komunikacji, konstruktora mostów i budowli żelbetowych prof. Wacława Straszyńskiego. Wybudowany w poł. lat 30-tych XX wieku. Oficjalnie oddany do użytku w grudniu 1936 r. Uchwałą Rady Miasta i Gminy w Białobrzegach nr XXXII/252/2013 z dnia 30 września 2013 r. zostało nadane obiektowi imię Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Park podworski w Brzeźcach z XVIII wieku (702/A z 20.12.1957 r., 800/A z 4.04.1958 r., 5/A/78 z 15.12.1978 r.)

Wytypowano także kilka drzew jako pomniki przyrody (stuletnie dęby , jesiony i wiązy).

Zespół pałacowo- parkowy w Stawiszynie, XIX wiek (6/A/78 z dn.15.12.1978 r., 705/A/57 z dn. 20.12.1957 r.)

Wzniesiony w drugiej połowie XIX wieku, należał do rodziny Przyłęckich. W owym czasie dobra stawiszyńskie składały się z folwarku Stawiszyn i Borki Stawiszyńskie. Po II wojnie światowej majątek wraz z zabudowaniami pałacowymi przejęło państwo. Obecnie znajduje się siedziba Aresztu Śledczego w Grójcu Oddział Zewnętrzny w Stawiszynie.

Zespół dworsko - parkowy w Szczytach park- 1 ćwierć XIX wieku, dwór- 1920 rok (701 z 20.12.1957r.)

Dwór modrzewiowy w stylu podhalańskim wystawił w 1907 roku Michał Bagniewski - właściciel Szczytów. Spłonął w 1920 roku, a następnie został odbudowany. Obecny budynek dworu wzniesiony na rzucie prostokąt posiada zróżnicowaną bryłę, parterową (z użytkowym poddaszem i piętrem). Przykryty dachami dwuspadowymi. Z boku części parterowej podcień filarowa, w części piętrowej wzdłuż fasady taras z daszkiem wspartym na słupach drewnianych. Centralnie od frontu ganek poprzedzony murewanymi schodami.

Park dworski Szczyty – Folwark (702/A z dn. 20.12.1957 r., 800/Azdn. 4.04.1958 r. oraz 5/Azdn. 15.12.1978 r.)

Park dworski założony został w 1 ćwierci XIX wieku przez właściciela majątku Józefa Zapolskiego herbu Pobóg, szambelana Stanisława Augusta Poniatowskiego, który dobra te nabył od Aleksandra Fontany w 1792 roku.

Istotne jest wypracowanie systemu ochrony dziedzictwa kulturowego i włączenie go do strategii przestrzennej gminy przyczyniając się do jej pełniejszego rozwoju, poprawy jej atrakcyjności i właściwego zarządzania dziedzictwem zgodnie ze standardami konserwatorskimi. Gmina Białobrzegi odznacza się również czystą przyrodą (obszary Natura 2000, Obszar chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki, bliskość rzeki Pilicy), co wyróżnia obszar i stanowi propozycję dla odwiedzających jak i planujących zamieszkanie.

Ważną rolę w krajobrazie kulturowym pełnią kapliczki, figury i krzyże przydrożne. Na terenie Gminy Białobrzegi najczęściej spotyka się kapliczki wnekowe z figurkami MB (kapliczka w Mikówce z przełomu XIX i XX wieku, kapliczka w Brzeźcach z 2 ćwierci XX wieku), krzyże na cokole (kapliczka w Leopoldowie z 1913 roku i figury (w Jasionnie z 2 połowy XIX wieku, z 1895 roku, w Stawiszynie z 1927 roku). Nie wyróżniają się artystycznie, niemniej każda z kapliczek posiada swoją niepowtarzalną formę i ma duże znaczenie dla społeczności lokalnej, świadczy też o ciągłości tradycji katolickiej.

Znacznie wzrosła świadomość społeczeństwa jak duże znaczenie ma dziedzictwo kulturowe w kształtowaniu wizerunku gminy. Utrzymane w dobrym stanie zabytki, zrewaloryzowane układy przestrzenne, są nie tylko łącznikiem z historią, ale także niezbędnym elementem teraźniejszości. Ochrona zabytków, miejsc pamięci związana z ochroną przyrody i rozwojem cywilizacyjnym pozwala w sposób zrównoważony prowadzić politykę na szczeblu gminy w zakresie ład przestrzennego.

Do ochrony zabytków z terenu Gminy Białobrzegi znacznie przyczynia się atrakcyjność terenów przyrodniczych i krajobrazowych, czyste powietrze, oraz brak silnie rozwiniętego przemysłu.

Dobre połączenia drogowe: droga ekspresowa nr S7 Gdańsk- Warszawa- Radom- Karków, pozwala na zapoznanie się osób przyjezdnych z zabytkami, znajdującymi się na terenie objętym ścisłą kontrolą konserwatorską oraz usytuowanych na pozostałych terenach gminy. Występowanie kulturowych szlaków turystycznych, obiektów zabytkowych i historycznych o wartościach regionalnych, które w wyniku działalności i współpracy Lokalnej grupy Działania „Zapilicze”, innych organizacji społecznych we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Białobrzegach oznakowano. Wprowadzono dodatkowo oznakowania obiektów zabytkowych na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych w celu ułatwienia dojazdu do zabytków.

Znacznie rozwijająca się turystyka kajakowa, nowopowstające firmy świadczące usługi z zakresu turystyki kajakowej pozwalają na poznawanie Gminy Białobrzegi jej walorów turystycznych i krajobrazowych oraz zachęcają coraz większą liczbę osób do zapoznawania się z atrakcjami naszej gminy.

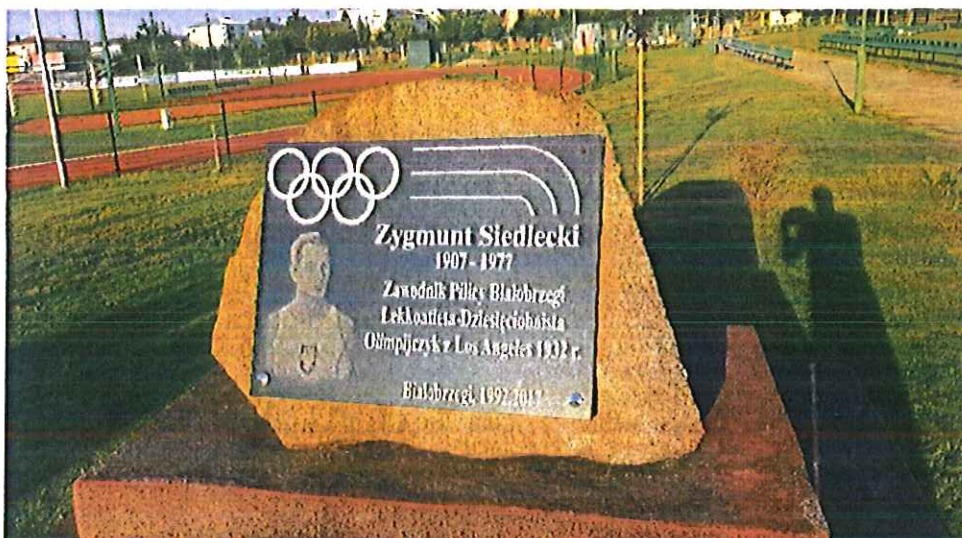
Włączanie kolejnych zabytków w uzgodnieniu z Mazowieckim Konserwatorem Zabytków do gminnej ewidencji zabytków pozwala na zwiększenie liczby obiektów zabytkowych, o których będą pamiętały młodsze pokolenia mieszkańców. Decyzją Nr 1637/2017 z dnia 18.12.2017 r. wpisano do rejestru zabytków nieruchomych murowany spichlerz z l.ów. XX w., usytuowany w miejscowości Szczyty, gm. Białobrzegi, pow. Białobrzegi, na działce ewid. 711/2.

Ustalenie z właścicielami najcenniejszych obiektów zabytkowych zasad ich udostępniania w celach turystycznych (m.in.: zespoły rezydencjonalne w Sucheju, Szczytach, Parafie w Białobrzegach i Jasionnie).

Dodatkowym warunkiem, który ma na celu opiekę nad zabytkami jest działalność społecznego opiekuna zabytków i bardzo dobra współpraca polegająca na wymianie informacji, świadczeniu wzajemnej pomocy i obserwacji stanu zabytków.

Władze Gminy wytrwale dążą do zwiększenia promocji i popularyzacji dziedzictwa kulturowego oraz podejmują działania zwiększając atrakcyjność zabytków, pomników pamięci i miejsc historycznych na potrzeby turystyczne, wspierając i inicjując konkursy, wystawy, uroczystości lokalne.

W dniu 20 października 2017 r. odbyło się uroczyste otwarcie bieżni lekkoatletycznej na Stadionie Miejskim im. Zygmunta Siedleckiego w Białobrzegach połączone z odsłonięciem tablicy pamiątkowej poświęconej Zygmuntowi Siedleckiemu, wychowankowi Pilicy Białobrzegi, wielokrotnemu mistrzowi polski, olimpijczykowi z Los Angeles 1932 r. w dziesięcioboju. Nowa tablica zastąpiła starą z 1992 r. Odsłonięcia tablicy dokonała Pani Danuta Popławska (z domu Siedlecka) w przypadającą 25 rocznicę nadania imienia Zygmunta Siedleckiego Miejskiemu Stadionowi w Białobrzegach. 29 września 2019 r. nastąpiło oficjalne otwarcie zmodernizowanego stadionu miejskiego im. Zygmunta Siedleckiego.

Najbardziej rozpoznawalnym symbolem Białobrzegów jest most na rzece Pilicy. 20 grudnia 1936 r. został otwarty przez ministra komunikacji Juliusza Ulrycha, był to największy tego typu most wzniesiony w międzywojennej Polsce. W swoich utworach o moście w Białobrzegach wspominali artyści np. Agnieszka Olszewska

„ Ostatnią szansę zgub i przegap,

baw się, pij wino jak najczęściej –
wiem, że na moście w Białobrzegach
też zostawiłeś swoje szczęście.”

11 listopada 2018 roku w związku z obchodami 100- lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, podczas uroczystych obchodów Święta Niepodległości, odsłonięto tablicę nadającą imię Marszałka Józefa Piłsudskiego Białobrzieskiemu Mostowi nad Pilicą.

Na zaproszenie Burmistrza Miasta i Gminy Białobrzegi oraz Przewodniczącego Rady Gminy w 2018 i 2019 roku zorganizowano spotkania samorządowców z Przedsiębiorcami Ziemi Białobrzieskiej, podczas których wręczane są wyróżnienia Białobrzieskie Mosty dla firm, instytucji i organizacji, które w Gminie Białobrzegi prowadzą swoją działalność i obchodzą okrągłe jubileusze. Punktem kulminacyjnym spotkań jest wręczenie statuetek przedstawiających Białobrzieski Most nad Pilicą. Spotkania mają uroczysty charakter i uczestniczą w nich przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, posłowie, przedstawiciele Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Rady Powiatu Białobrzieskiego, radni, sołtysi i dyrektorzy podległych jednostek oraz przedsiębiorcy z terenu powiatu białobrzieskiego. W 2019 r. na specjalne zaproszenie w spotkaniu uczestniczył mer zaprzyjaźnionego miasta ukraińskiego Rawy Ruskiej Mykola Zinko.

4. Podsumowanie

Na podstawie informacji zawartych w niniejszym sprawozdaniu, wynika, że cele zawarte w „Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy dla Miasta i Gminy Białobrzegi na lata 2016-2019” były realizowane w miarę możliwości dostępnych środków prawnych, ekonomicznych i finansowych.

Wszelkie prace konserwatorskie, budowlane dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków były prowadzone zgodnie z wymogami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po uzyskaniu stosownej decyzji o prowadzeniu prac.

Propagowane są działania mające na celu zachowanie tradycji ludowych i obrzędów, wydawane są publikacje w tym foldery promocyjne i przewodniki poświęcone problematyce dziedzictwa kulturowego gminy przy dużym zaangażowaniu władz gminy i udostępnieniu własnym materiałom i źródłom.

Gminna Ewidencja Zabytków oraz Gminny Program Opieki nad Zabytkami udostępnione są przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy Białobrzegi (Wydział Oświaty Kultury i Sportu) zainteresowanym osobom i podmiotom oraz podane do informacji na stronie urzędu

BURMISTRZ
Miasta i Gminy

Adam Bolek